

כותנה ידידותית לטבע – מסיסמה ליישום

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

יקב תבור – החלטה מובילה לשינוי סביבתי

הפסקת השימוש בריסוסים בין שורות הכרם

סוף מעשה במחשבה תחילה

✓ הגדרת יעדים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

יקב תבור – החלטה מובילה לשינוי סביבתי

סוף מעשה במחשבה תחילה

✓ הגדרת יעדים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

הקמת גלי אבנים

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

יקב תבור – החלטה מובילה לשינוי סביבתי

שימור משארי שדה בשטח הכרם

סוף מעשה במחשבה תחילה

✓ הגדרת יעדים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

יקב תבור – החלטה מובילה לשינוי סביבתי

סוף מעשה במחשבה תחילה

✓ הגדרת יעדים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

רשות
הטבע
והגנים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ

עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

מילופרי – התאמת השטח לתקינה מתפתחת

השבת צומח בסכנת הכחדה

צילום: אביב אבישר

✓ הסתכלות קדימה על דרישות

תקנים בינלאומיים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

מילופרי – התאמת השטח לתקינה מתפתחת

✓ הסתכלות קדימה על דרישות

תקנים בינלאומיים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

שיקום בריכת חורף – בית גידול בסכנת הכחדה

שיקום בריכת חורף והקמת גן מקלט למינים בסכנת הכחדה של קרקעות כבדות
צילום: ליהי ברקן

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

מילופרי – התאמת השטח לתקינה מתפתחת

שימור קרקע ומגוון ביולוגי

✓ הסתכלות קדימה על דרישות

תקנים בינלאומיים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

מטע צעיר גשר הזיו, צילום: ידידי קפלן
אספסת בפריחה קיצית (שבי ציו) | צילום: יעל הרטמאייר

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

מילופרי – התאמת השטח לתקינה מתפתחת

✓ הסתכלות קדימה על דרישות

תקנים בינלאומיים

✓ יצירת שינוי אמיתי בשטח

✓ מיתוג החברה בהתאם

טבע BIZ - מציאת שביל הזהב בין הסביבה לפיתוח

WIN

ניתוח אילוצים וצרכים
והתאמת הפתרון
המתאים

WIN

צילום: אלון רוטשילד

טבע BIZ - מציאת שביל הזהב בין הסביבה לפיתוח

WIN

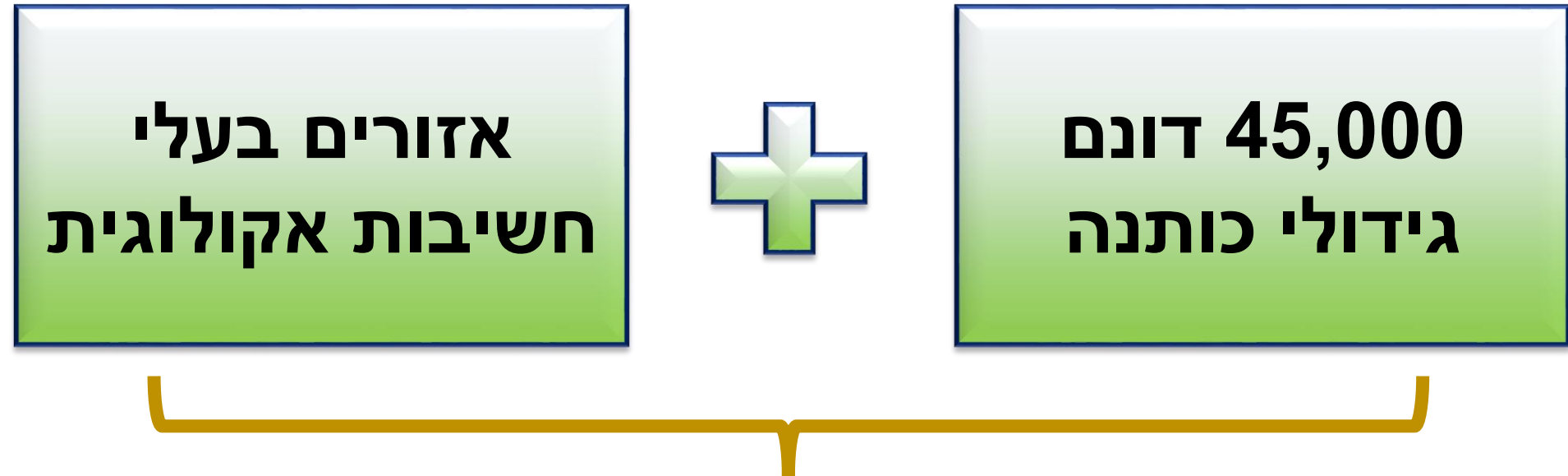
צילום: אלון רוטשילד

**ניתוח אילוצים וצרכים
והתאמת הפתרון
המתאים**

WIN

מיפוי מיקומי הכותנה

זיהוי אזורים להתמקדות

3 אזורים נבחרים

➤ **אזור מפגש של צומח
ים תיכוני ומדברי**

➤ **שטח הגד"ש כולל קרקעות
כבודות, ורכסי כורכר –
בתי גידול מאוימים**

אור הנר- מערב הנגב

3 אזורים נבחרים

➤ **אזור ים תיכוני הכולל
קרקעות כבדות אשר הוסבו
ברובן לחקלאות**

➤ **שטח הגד"ש עובר
במסדרון אקולוגי ארצי**

**צבר קמה-
שפלת יהודה**

אור הנר- מערב הנגב

3 אזורים נבחרים

קיבוץ הזרע-
עמק יזרעאל

➤ אזור הכולל קרקעות כבדות
אשר הוסבו ברובן לחקלאות

צבר קמה-
שפלת יהודה

➤ שטח הגד"ש עובר
במסדרון אקולוגי אקוויטי
מרכזי

אור הנר- מערב הנגב

התאמת הממשק החקלאי בכל אזור גיאוגרפי

תרומה לטבע
ולחקלאי

מחזור גידול
משתנה

בוצע מיפוי מצב קיים

אור הנר

הזורע

צבר קמה

התמקדות ב 3 תחומים עיקריים

צילומים: ליהי ברקן, יעל ברנר

1. שימור משארי שדה

אור הנר

2. השבה של צומח בסכנת הכחדה
למשארי שדה

צבר קמה
הזורע

3. שימור קרקע בשטח החקלאי

התמקדות ב 3 תחומים עיקריים

צילומים: יונתן ספנסר

צבר קמה
הזורע

3. שימור קרקע בשטח החקלאי

מה זה משארי שדה?

משאר שדה הינו שטח לא מעובד ולא מניב
בתחום הקו הכחול של המשבצת החקלאית.
לרבות: לאורך גדרות ודרכים, שדרות עצים,
שטחים תפעולים, לאורך מערכות ניקוז וכו'

למה חשוב לשמור על משארי שדה?

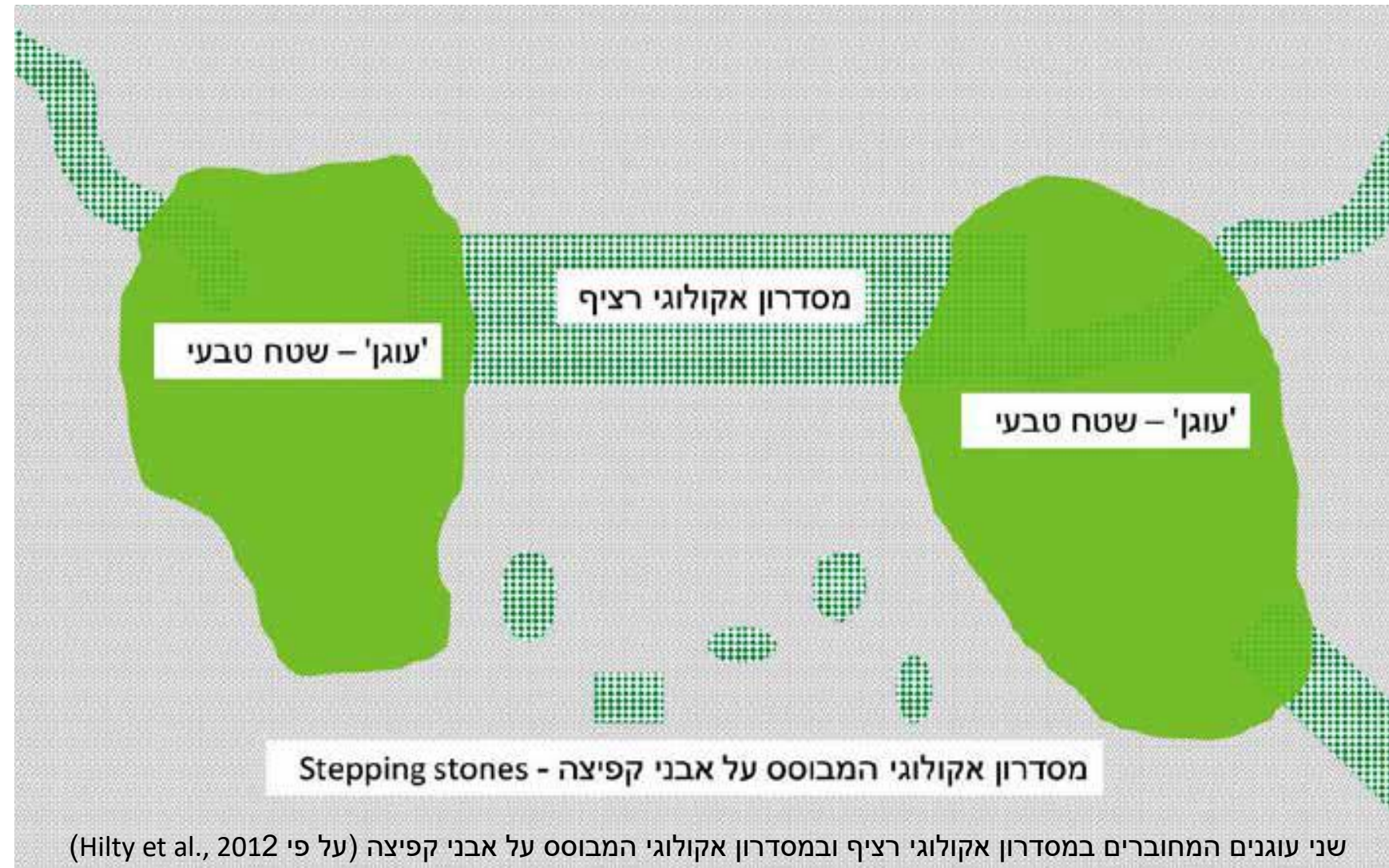
צילום: ליהי ברקן

1. שמירה על שטח טבעי
המהווה בית גידול
עבור מינים שונים

למה חשוב לשמור על משארי שדה?

1. שמירה על שטח טבעי
המהווה בית גידול
עבור מינים שונים

2. האפשרות מעבר בע"ח
ממקום טבעי אחד
למשנהו

גורמי סיכון עבור משארי השדה

❖ חוסר מודעות של החקלאי

❖ ריסוסים

❖ מעבר כלים כבדים

❖ ערמות קומפוסט / עפר

❖ שטח תפעולי

**הפתרון – מודעות, סימון בשטח
ובמפה והתאמת העבודה החקלאית**

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

צילומים: ליהי ברקן

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

פיילוט משארי שדה בגד"ש אורן

שדה חקלאי

רצועת שולי שדות לאורך גדר השמורה

פיילוט משארי שדה בגד"ש אורן

❖ שמירה על רצועת חיץ ברוחב 6 מ'

ללא ריסוס

❖ בוצעה שתילה של מינים מקומיים

עדיפות כלכלית לשמירה על רצועת

חיץ בלבד בין השטח החקלאי למשארי

השדה

קידה שעירה

שומר פשוט

לוטם מרווני

מה הוא צומח בסכנת הכחדה?

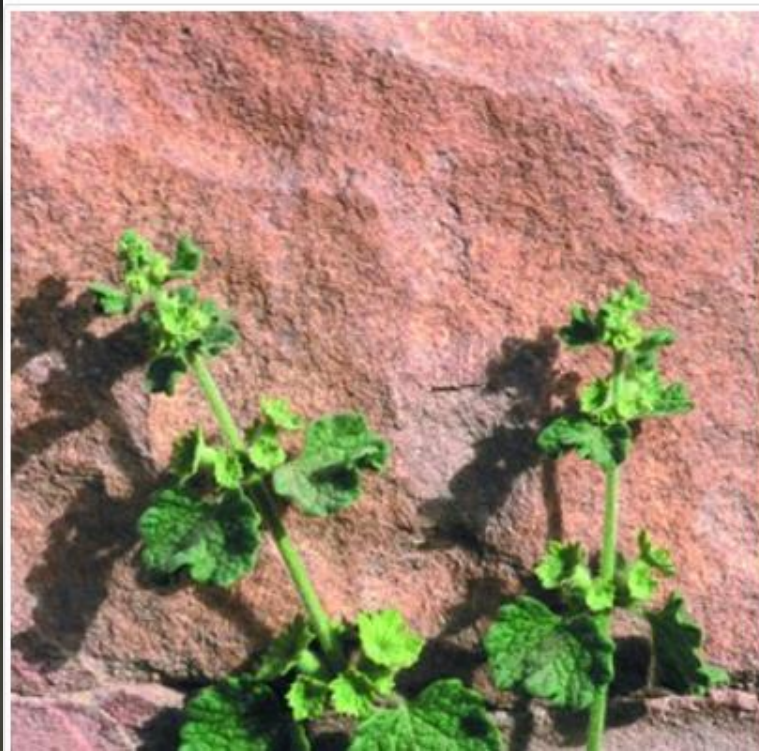
צמחי בר אשר יכחדו מישראל ואף מהעולם ללא פעולות יזומות לשימורם

Ballota philistaea Bornm. (1921)

בלוטה פלשיתית

ברשימת המינים בסכנת הכחדה. מבוסס על הספר האדום של צמחים בסכנת הכחדה בישראל מאת אבי שמידע, גדי פולק ואורי פרגמן-ספיר.

B.nigra var.ampliata
ברשימת המינים בסכנת הכחדה

שם נרדף
סיווג מין

גלונית פלשיתית
שפתיים Lamiaceae

שם נרדף
משפחה

מזרח-ים-תיכוני (אנדמי)

כורטיפ

מישור החוף
חולות קיסריה, שמורת כרמיה

אקוסיסטמה
אתר מרכזי לשימור

1 3.7 10

המס' האדום

פגיע

LCNT VU EN CREWEX

ערך IUCN

3 (3)

מספר גלילות בישראל

בינונית

צמידות

13.2

% אתרים בשמורות

1 2 3 4 5 6

נדירות

0 1 2 3 4

פגיעות

0 1 2 3 4

אטרקטיביות

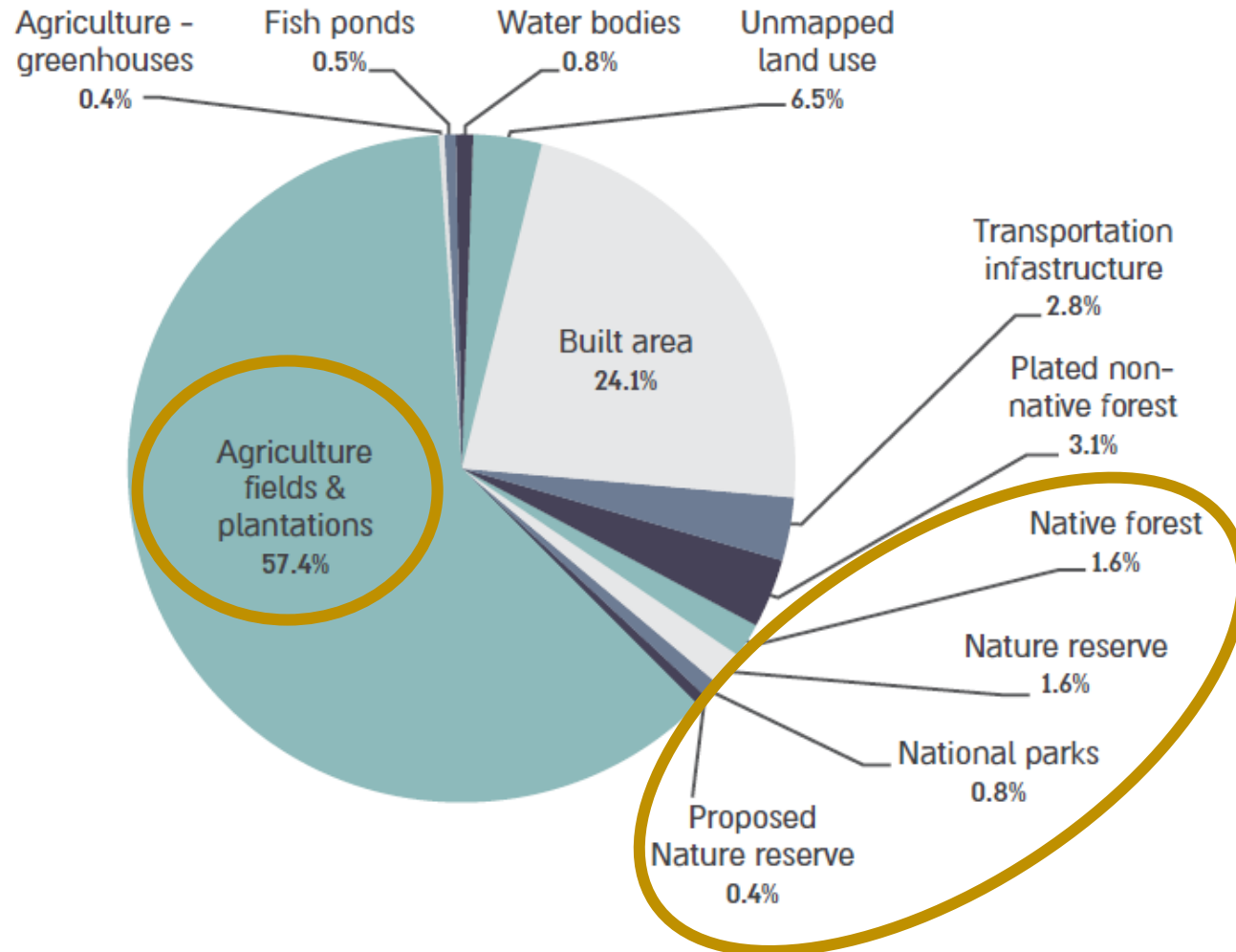
0 1 2 3 4

אנדמיות

0

פריפריאליות

התמקדות במינים בסכנת הכחדה של קרקעות כבדות

פחות מ 5% מהמערכת האקולוגית של
קרקעות כבדות מוגנים באמצעות שמורות
טבע, גנים לאומיים ויערות טבעיים

57% ממערכת אקולוגית זו ממוקמים
בשטחי חקלאות שונים

**נדרשות פעולות שימור בשטחים
החקלאים**

מה זה נותן לטבע?

מין דגל:

✓ ייחודי עבור בית הגידול

✓ מהווה סמל

פריחה בלוטה פלישתית | צילומים: יעל ברנר

מה זה נותן לטבע?

מין דגל:

ייחודי עבור בית הגידול ✓

מהווה סמל ✓

מאפשר את שימור המגוון ✓

הביולוגי באזור נתון

מה זה נותן לחקלאי?

✓ עמידה בתקנים בין לאומיים

✓ לקוחות פוטנציאליים נוספים

✓ ערך קידום שמירת הטבע

בישראל

✓ "שימור והגברת מגוון מיני צמחייה וחי מקומיים בסביבת הכותנה"

✓ "שיפור של גודל, קישוריות ומגוון סביבות המחיה הצמחיות

באמצעות טכניקות זריעת צמחייה מחדש, או שימור צימוח טבעי..."

שאלון הערכה עצמית סעיף 4.1.7, 4.1.11

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

מה זה נותן לחקלאי?

חברת מילופרי נרתמת
לאישוש אוכלוסיית
החבלוב קטן הפרי מסכנת
הכחדה (EN).

LC NT VU **EN** CR EW EX

במסגרת פרויקט "מגוון ביולוגי בחברת מילופרי"
הושבו מאות שתילי חבלוב לבריכת שמרת
המשוקמת ולמרגלות "תל דאוק" שבכפר מטריק.

**שימור הצמח תלוי בפעולות השבה
מחוץ לתחומי שמורות טבע שכן במרחב עמק
עכו אין אף אתר שמור המגן על בית גידולו.**

חבלוב קטן פרי הינו צמח חור שנתי הצומח רק בקרקעות כבדות
המוצפות בחורף ובשולי שדות מושקים באומה חרסיות. הצמח מוגדר
כיום בטכנת הכחדה בישראל ותפוצתו העולמית מצומצמת ומוגבלת
למזרח התיכון. בשל עיבוד חקלאי אינטנסיבי של שטחים אלו הצמח
שרד בכל הארץ בכעשרה אתרים ובמספרים זעומים.
רק שנים מהאחרים הללו ממוקמים בשטחים שזכו להגנה סטטוטורית
ועתידו של הצמח בישראל ותלוי על בלימה.

**הוספת 25 אתרים נוספים לשימור המין בעמק עכו יכול לשפר
משמעותית את מצבו בישראל, ובכך יוכלו חברת מילופרי
והחקלאים העובדים עימה להציג תרומה משמעותית לשמירת
הטבע, ברמה הלאומית.**

✓ עמידה בתקנים בין לאומיים

✓ לקוחות פוטנציאליים נוספים

✓ ערך קידום שמירת הטבע

בישראל

יקב ברקן

מה זה נותן לחקלאי?

✓ עמידה בתקנים בין לאומיים

✓ לקוחות פוטנציאליים נוספים

✓ ערך קידום שמירת הטבע

בישראל

שימור קרקע ותמיכה במגוון הביולוגי – צבר קמה

סחף קרקע בערוצים קטנים בשדות

שימור קרקע ותמיכה במגוון הביולוגי – צבר קמה

צילומים: יעל ברנר

סחף קרקע בערוצים קטנים בשדות

מיפוי ערוצים צבר-קמה

A+D תערובת זרעים
C+B יבלית cross 1
F+E ביקורת, מילוי
ערוצים בלבד

שימוש בצמחיה לצורך ייצוב הקרקע

יישור השטח

שימוש בצמחיה לצורך ייצוב הקרקע

זריעת שיבולת שועל ובקיה

צילומים: יעל ברנר

פריסת יבלית מעוקרת

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

שימוש בצמחיה לצורך ייצוב הקרקע

שיבולת שועל ובקיה – ינואר 2021

צילומים: יונתן ספנסר

יבלית – ינואר 2021

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

יבלית cross 1- תחילת ערוץ

אפריל 2021

צילומים: יעל ברנר

המשך עבודה

חקלאית ללא צורך

בהסדרת הקרקע

חיסכון של כ 2800 ₪

עבור יום שופל

מהשנה השנייה

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

שיבולת שועל ובקיה - תחילת ערוץ

אפריל 2021

✓ צומח מגוון ומאביקים

✓ משמעות תפעולית גדולה יותר

✓ המשך עבודה חקלאית ללא

צורך בהסדרה

לא נראתה עדיפות ברורה בין

הטיפולים מבחינת שימור קרקע

צילומים: יעל ברנר

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

חלקות בסוף ערוץ

תערובת שיבולת ובקיה

צילומים: יעל ברנר

יבלית 1 cross

נראתה עדיפות לשימוש ביבלית בסוף ערוץ

שימור קרקע ותמיכה במגוון הביולוגי – הזרע

צילומים: יעל ברנר

שימור קרקע ותמיכה במגוון הביולוגי – הזרע

צילומים: יעל ברנר

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה
רשות הטבע והגנים

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

בחירת תעלה מרכזית

זריעה ונביטה דצמבר 2020

צילומים: יעל ברנר

אפריל 2021

עדיפות ביולוגית לשימוש בתמהיל זרעים

ביקורת ללא זריעה

צילומים: יונתן ספנסר ויעל ברנר

שיבולת שועל בלבד

שיבולת שועל+בקיה+תלתן

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי

תוצאות ומסקנות

תעלה מלאה בסחף אחרי הגשמים, עם טיפול

תעלה לפני טיפול וגשמים

תוצאות ומסקנות

תעלה מלאה בסחף אחרי הגשמים, עם טיפול

תעלה לפני טיפול וגשמים

- ❖ הזריעה התבצעה מאוחר מידי
- ❖ זריעה ידנית – לא אחידה מספיק
- ❖ לא בוצע ההסדרה מספקת של התעלה
- ❖ קיים יתרון ביולוגי לתמהיל זרעים
- ❖ נדרש המשך פיילוט לבחינת יעילות הממשק

איך ממשיכים מכאן?

- ❖ קידום שנה נוספת של הפיילוטים בשלושת האתרים בהתאם לתכנית עבודה
- ❖ כתיבת פרוטוקולים להטמעת ההמלצות
- ❖ שילוב ההמלצות בתקן ה-BCI הישראלי ובשאלון היוצא למגדלים
- ❖ בחינת שילוב אקולוג מלווה

תודה רבה

נציגי מועצת הכותנה
נציגי גד"ש: אור הנר, רבדים והזורע
נציגי ארגון מגדלי הדרום
נציגי משרד החקלאות
נציגי הגנ"ס
נציגי רט"ג
נציגי חלה"ט

יעל ברנר וגיא רותם – מנהלי הפרויקט

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים

המשרד להגנת הסביבה

טבע BIZ
עסקים שומרים על המגוון הביולוגי